

28.9.2026

Kunnan harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen hakeminen vuonna 2026

HAKIJAN TIEDOT

Kunta: Keiteleen kunta

Kunnan yhteyshenkilön tiedot:

- Nimi: Sari Nurmivaara
- Nimike: hallintojohtaja
- Sähköpostiosoite: sari.nurmivaara@keitele.fi
- Puhelinnumero: 0503551105

HAKEMUKSEN TIEDOT

A. Haettava summa, euroa: 500 000 €

B. Mikäli kunta on saanut harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta vuonna 2025, niin sen käyttökohde: Ei ole saanut

C. Yksilöidyt talousvaikeudet, joihin haetaan harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta sekä perustelut, jotka osoittavat em. vaikeudet poikkeuksellisiksi tai tilapäisiksi. Lisäksi yksilöitynä talousvaikutusten ajankohta ja euromääräinen vaikutus kunnan talouteen.

1. Keiteleen kunnan vuoden 2026 talousarvio laadittiin oletuksella, että yhteisöverotuotot toteutuvat arvioidulla tasolla. Käytettävissä olevan elokuun 2026 toteutumisennusteen ja syyskuussa päivitetyn verokehikon perusteella yhteisöverotuottojen ennakoidaan kuitenkin jäävän noin 900 000 euroa talousarviota pienemmiksi. Tulomenetyksen määrä on kunnan kokoon nähden poikkeuksellisen suuri ja aiheuttaa merkittävän, ennalta arvaamattoman heikennyksen kunnan taloudelliseen tilanteeseen. Tämä vaarantaa osaltaan kunnan talouden tasapainon ylläpitämisen sekä lakisääteisten palvelujen järjestämisedellytykset.

2. Poikkeuksellinen ja tilapäinen taloudellinen vaikeus:

Yhteisöveron kertymän aleneminen on seurausta yritysten tuloskehityksestä, johon kunnalla ei ole tosiasiallista vaikutusmahdollisuutta. Muutos on luonteeltaan äkillinen, ennakoimaton ja tilapäinen, ja se kohdistuu kunnan talouteen tavalla, joka täyttää harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen myöntämisperusteet (Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 618/2021, § 27)

Kunnan taloudellinen liikkumavara kaventuu merkittävästi, ja tulopohjan heikkeneminen aiheuttaa välittömän tarpeen talouden sopeuttamistoimien käynnistämiseksi. Ilman harkinnanvaraista korotusta kunnan vuosikate heikkenisi tasolle, joka ei riitä kattamaan kunnan investointitarpeita eikä turvaamaan talouden tasapainoa.

3. Paikalliset erityisolosuhteet:

Keitele kunnan yritysraakenne on keskittynyt muutamiin toimialoihin ja yksittäisiin merkittäviin yrityksiin, minkä vuoksi yritysten tulostilanteet heijastuvat kunnan yhteisöverotuottoihin tavanomaista voimakkaammin. Tämä rakenteellinen piirre muodostaa harkinnanvaraisen korotuksen arviointiperusteissa tarkoitetun paikallisen erityisolosuhteen, mikä lisää kunnan talouden haavoittuvuutta suhdannevaihteluille.

4. Yhteisöverotuottojen alenemisen vaikutukset kunnan talouteen:

- Vuosikatteen heikkeneminen: Tulopohjan romahdus heikentää vuosikatetta ja lisää alijäämän muodostumisen riskiä.
- Investointikyvyn heikkeneminen: Kunnan mahdollisuudet toteuttaa välttämättömiä investointeja ilman lisävelkaantumista heikkenevät olennaisesti.
- Rahoitusaseman heikentyminen: Tulonmenetys heikentää kunnan kykyä kattaa lainanhoitokuluja ja ylläpitää vakavaraisuutta.
- Palveluiden turvaaminen: Lakisääteisten peruspalvelujen rahoituspaine kasvaa, mikä edellyttää valtion tukea, jotta palvelut voidaan järjestää ilman kohtuuttomia sopeutustoimia.

D. Mikäli kunta on hakenut harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta vuonna 2025, niin perustelut miksi kunta hakee korotusta peräkkäisinä vuosina.

E. Kunnan omat toimenpiteet poikkeuksellisen tai tilapäisen taloudellisen tilan korjaamiseksi (tulojen lisäykset ja menojen vähennykset, omaisuusjärjestelyt jne.)

1. Toteutetut toimenpiteet:

Kunta on vuosien 2026-2029 taloussuunnitelmissa määritellyt konkreettiset talouden tasapainottamistoimenpiteet aikatauluineen sekä arvioinut niiden euromääräiset vaikutukset. Suunnitelman mukaisilla toimilla kunta pyrkii määrätietoisesti hillitsemään menojen kasvua ja vahvistamaan taloutensa kestävyyttä. Kunta on lisäksi kasvattanut omia tulojaan suunnitelmallisella metsänmyynnillä. Vaikka kunta on ryhtynyt vastuullisesti ja ennakoivasti talouden tervehdyttämistoimiin,

tulopohjan äkillinen ja merkittävä heikkeneminen edellyttää valtion tukea, jotta kunnan talous voidaan saattaa tasapainoon hallitusti sekä turvata kuntalaisten lakisääteiset palvelut myös tulevinä vuosina.

2. Tulossa olevat ja päätetyt toimenpiteet:

Vuoden 2027 talousarvion ja vuosien 2028–2029 taloussuunnitelman valmistelun yhteydessä kunta arvioi systemaattisesti toimintamenojen kasvua, palvelurakennetta sekä investointiohjelmaa talouden tasapainon vahvistamiseksi. Talousarviovalmistelussa tavoitteena on käyttötalouden nettomenojen kasvun hillitseminen, toiminnan tehostaminen sekä pysyvien säästöjen aikaansaaminen palvelujen saatavuus ja laatu huomioiden.

Kunta käy läpi kaikki merkittävät käyttötalousmenot sekä tarkastelee henkilöstömenoja luonnollisen poistuman, tehtäväjärjestelyjen ja toimintatapojen kehittämisen näkökulmasta. Lisäksi investointiohjelmaa priorisoidaan siten, että välttämättömät investoinnit toteutetaan, mutta muita hankkeita voidaan siirtää talouden kantokyvyn turvaamiseksi.

Tulorahoituksen vahvistamiseksi kunta jatkaa aktiivista omaisuuden hallintaa ja hyödyntämistä. Kunta on käynnistänyt toimenpiteitä kassatilanteen ja maksuvalmiuden parantamiseksi. Näillä järjestelyillä pyritään vahvistamaan kunnan rahoitusasemaa ja vähentämään lyhytaikaisen rahoituksen tarvetta. Lisäksi kunta seuraa talouden toteutumista kuukausitasolla ja on varautunut tekemään uusia sopeutuspäätöksiä taloustilanteen sitä edellyttäessä. Kunnan tavoitteena on saavuttaa talouden tasapaino ensisijaisesti omilla toimenpiteillä, mutta yhteisöverotuottojen poikkeuksellisen ja ennakoimattoman heikkenemisen vuoksi harkinnanvarainen valtionosuuden korotus on tarpeen talouden hallitun sopeuttamisen mahdollistamiseksi.

F. Muut huomiot ja lisätiedot:

Aika: 28.9.2026

Sari Nurmivaara
SARI NURMIVAARA, hallintopäällikkö
Allekirjoitus, nimenselvennys ja nimike

Liite 1 Keiteleen kunnan talouden tasapainottamis- ja sopeuttamistoimenpiteet vuosille 2026-2029

Keiteleen kunnan talouden tasapainottamis- ja sopeuttamistoimenpiteet vuosille 2026-2029

Talouden tasapainottamistoimenpiteet 2026

Kunta on käynnistänyt talouden tasapainottamiseksi ja toimintakatteen vahvistamiseksi seuraavat toimenpiteet:

1. Palveluyhtiö Viisarit Oy:n tuottamien teknisten ja siivouspalvelujen kustannus- ja tarkoituksenmukaisuusarviointi sekä palveluiden ostojen korvaaminen omana toimintana: säästöarvio n. 100 000 €/vuosi
2. Kunnan vakuutusten kilpailutus: säästö 61 000 €/vuosi
3. Sompalan leiritoiminnasta luopuminen kustannusten vähentämiseksi: säästöarvio 7 000 €/vuosi.
4. Kirjastopalvelujen Vesanto-yhteistyön tarkastelu ja palvelutuotannon kustannusten optimointi (kirjastonjohtajan työpanoksen myynti Vesannolle): säästöarvio 7 400 €/vuosi.
5. Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen vakanssirakenteen arviointi henkilöstöressurssien tarkoituksenmukaisen kohdentamisen varmistamiseksi.
6. Kunnan kiinteistöihin kohdistuvat energiatehokkuustoimet käyttökustannusten alentamiseksi: säästöarvio 4 000 €/vuosi
7. Kiinteistöveropohjan vahvistaminen kiinteistörekisterien tietojen päivittämisellä: säästöarvio 15 000 €/vuosi

Talouden tasapainottamistoimenpiteet 2027-2029

Talousarvio-ohjeessa v 2027-2029 on linjattu lisäksi seuraavat koko kuntaorganisaatiota koskevat sopeutustoimet:

Nettomenojen vähentäminen vuosina 2027-2029 vähintään 2,5 prosentilla vuositasolla: säästöarvio 1,4 M€ (laskettu vuoden 2026 toteumaennusteesta)

1. Vakanssien ja henkilöstörakenteen tarkastelu koko kunnan tasolla luonnollista poistumaa hyödyntäen. Keskushallinnosta 0,4 htv vähennys 1.9.2027 alkaen, josta säästöarvio 5 200 €/v. 1.8.2027 alkaen vakanssivähennykset sivistystoimesta: liikunnanopettajan toimen muuttaminen tuntiopettajaksi ja yhteistyö naapurikunnan kanssa, koulunkäynnin ohjaajan tehtävän täyttämättä jättäminen. Sivistystoimen säästöarvio 25 000 €. Vuosina 2028-2029 eläköitymisten myötä vakanssien yhdistäminen.
2. Kunnan kiinteistöihin kohdistuvat energiatehokkuustoimet käyttökustannusten alentamiseksi: säästöarvio 8 000 €/vuosi
3. Investointiohjelman priorisointi siten, että toteutetaan ainoastaan lakisääteisten palvelujen turvaamisen tai turvallisuuden kannalta välttämättömät investoinnit.

Arvio toimenpiteiden vaikutuksesta

Kunta jatkaa talouden tasapainottamista määrätietoisesti palvelurakennetta, henkilöstörakennetta, investointitasoa ja kiinteistöomaisuutta koskevien toimenpiteiden avulla. Toimenpiteiden tavoitteena on pysyvästi alentaa käyttötalouden menoja, hillitä investointipainetta sekä vahvistaa kunnan tulorahoitusta.